

WILLY VANDERSTEEN

De Rode Ridder

DE BIDDELOO-JAREN • SWORD AND SORCERY

STANDAARD UITGEVERIJ

Alle verhalen van De Rode Ridder zijn met hun originele belettering, zoals ze destijds in de eerste albums uit de reeks verschenen, opgenomen in deze integrale bundeling. Er is resoluut voor authenticiteit gekozen, zelfs als dat niet in overeenstemming is met de spellingsregels van het hedendaagse Nederlands. Fouten tegen onder meer de dt-regel werden dus ook ongemoeid gelaten.

© 2020 Standaard Uitgeverij
Franklin Rooseveltplaats 12, 2060 Antwerpen

Lay-out: Leuk Ontwerp!
Opmaak dossier: David Steenhuyse
Met dank aan Ivo De Wispelaere

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

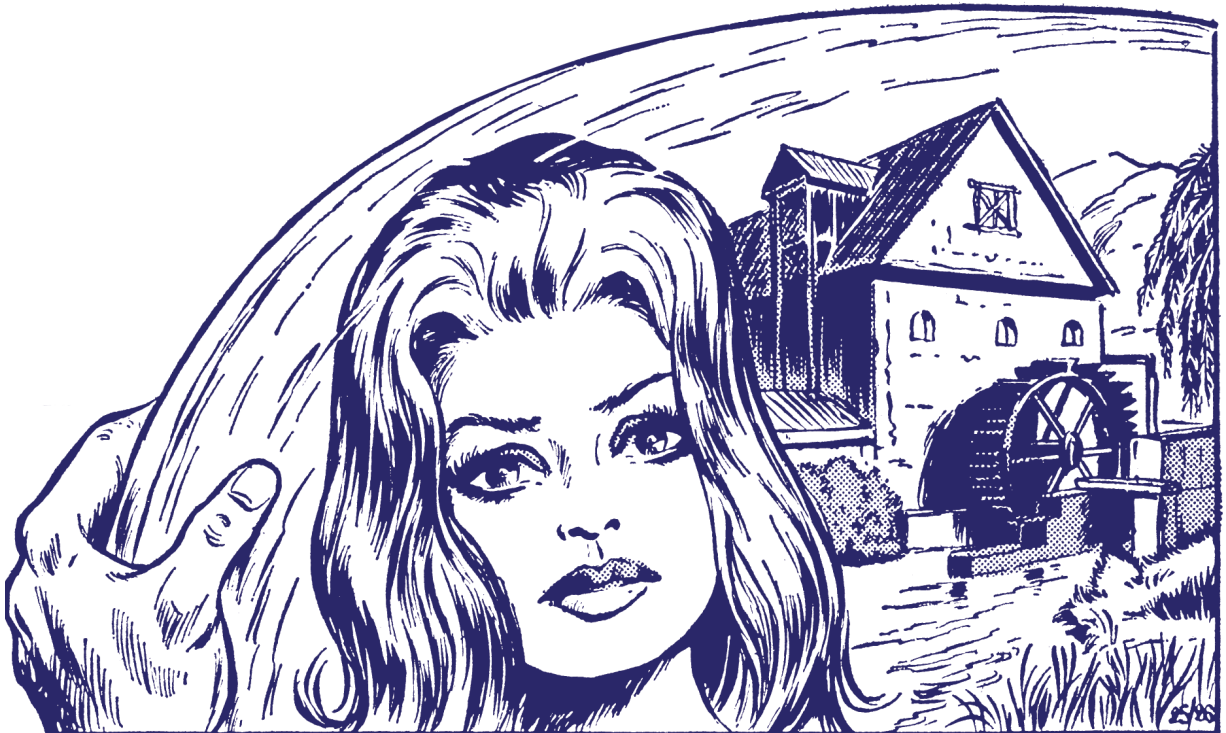
Alle rechten van reproductie, vertaling en aanpassing
zijn uitdrukkelijk voorbehouden voor alle landen.

D/2020/0034/55
ISBN 978 90 02 26947 9

VERLIEFD EN VERLOREN

Nadat Willy Vandersteen *De Rode Ridder* in 1959 als stripreeks lanceerde (en er zelf maar één deel van tekent), ontfermen verschillende medewerkers van Studio Vandersteen zich in de loop van de jaren over Johan en zijn avonturen. Uiteindelijk komt de reeks, waarvoor Vandersteen wel nog steeds de scenario's schrijft, in 1968 bij de jonge tekenaar Karel Biddeloo terecht. Vanaf *Drie Huurlingen* (deel 44, 1969) mag Biddeloo zelf de verhalen schrijven. Aanvankelijk tapt hij net zoals zijn leermeester uit het klassieke vaatje van de ridderverhalen, maar gaandeweg legt de ambitieuze verteller zijn eigen accenten. De verhalen in deze integraal zijn gemaakt in de periode eind 1970 tot begin 1972. De maatschappij is sinds 1959 danig geëvolueerd en volgens Biddeloo mag dat doorschemeren in de verhalen van *De Rode Ridder*.

door Ivo De Wispelaere

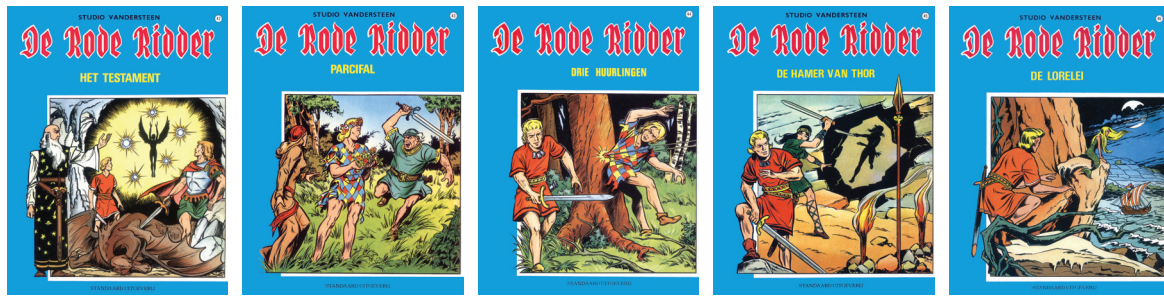
Op de binnenkant van een luit is de beeltenis van Astra geschilderd. Johan (en veel van zijn lezers) is meteen in de ban van de knappe verschijning uit het verhaal *De Watermolen* (deel 52, 1971).

Continuïteit in tijd en ruimte: weg ermee!

Net als de verhalen uit de vorige integraal speelt *Met Masker en Zwaard* (deel 49, 1971) zich af in Duitsland. De Rijn, of andere typisch Duitse decors, krijgen we niet meer te zien, maar de nevenpersonages luisteren nog steeds naar namen als Heinz, Wilhelm of Kurt. Biddeloo laat zijn verhalen qua tijd en ruimte nog steeds naadloos in elkaar overlappen. Op het einde van *Met Masker en Zwaard*

wordt Johan dringend naar Engeland teruggeroepen. Daarmee zoekt Biddeloo weer aansluiting met de *Parcival*-cyclus, waarvoor Willy Vandersteen de scenario's nog aanleverde, maar die nog niet afgerond is. In *Het Testament* (deel 42, 1969) wordt het bestaan van *Parcival*, de zoon van koning Arthur, onthuld. Dat hij al in de verhalen *De Wilde Horde* (deel 21, 1964), *De Zwarte Banier* (deel 25, 1965) en *Het Rijk van Enid* (deel 27, 1966) als baby voorkomt en in *Mysterie te Camelot* (deel 30, 1966)

Karel Biddeloo onderbreekt de nog door Willy Vandersteen geïntituleerde Parcifal-cyclus voor zijn eigen Duitse cyclus. In *De Terugkeer* (deel 50, 1971) hemeemt hij de verhalen rond koningszoon Parcifal om die in *De Watermolen* (deel 52, 1971) af te ronden. Daarna komt Parcifal niet meer terug in de reeks.

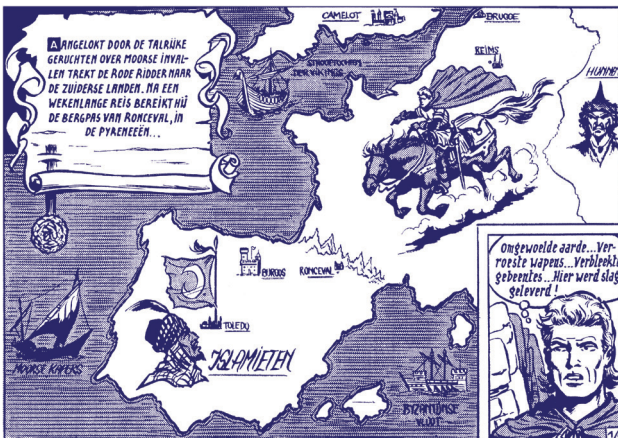

Start en vervolg van de Parcifal-cyclus.

wordt vernoemd, ontgaat de personages en hun bedenkers compleet. Die verhaallijn krijgt een vervolg in *Parcifal* (deel 43, 1969), het laatste deel dat Vandersteen voorlopig schrijft, en in *Drie Huurlingen* (deel 44, 1969), dat Biddeloo volledig zelf maakt.

In een volgend verhaal zou de zoon van koning Arthur als nieuwe vorst in Camelot geïnstalleerd moeten worden. Biddeloo laat die verhaallijn echter voor wat ze is. Hij voelt aan dat alles wat nog naar Camelot verwijst de mogelijkheden tot vernieuwende avonturen beperkt. Daarom stuurt hij Johan eerst naar Duitsland – vanaf *De Hamer van Thor* (deel 45, 1970) – om pas na *Met Masker en Zwaard* de Parcifal-draad terug op te pikken en die dramatisch af te ronden met *De Watermolen* (deel 52, 1971). Daarna kan hij Camelot laten voor wat het is, en rijdt Johan daadwerkelijk nieuwe horizons tegemoet.

De openingsprent in *De Kluizenaar van Ronceval* (deel 54, 1972) situeert het verhaal en tegelijk vat het Johans vorige bestemmingen samen: Brugge en Camelot.

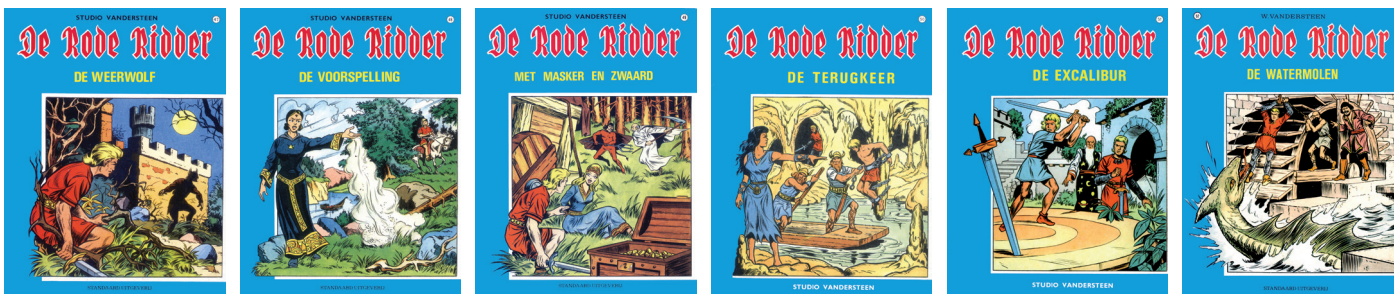
In *De Samoerai* (deel 53, 1972) verwijst Biddeloo toch weer naar het vorige album. Hij vat de redenen samen waarom de Rode Ridder terugkeert naar Vlaanderen. Het hoofdstuk Camelot is definitief afgesloten, maar toch blijft de continuïteit gehandhaafd.

Voor *De Kluizenaar van Ronceval* (deel 54, 1972) doet Biddeloo nog een laatste, halfslachtige poging om de link met het vorige verhaal te leggen. Op de landkaart zien we zowel Camelot, Brugge (waar *De Samoerai* zich afspeelt) als het Spaanse Ronceval vermeld staan: “Aangelokt door de talrijke geruchten over Moorse invallers trekt de Rode Ridder naar de zuiderse landen.” Daarna houdt Biddeloo hiermee op.

Elke dag moeten er twee nieuwe stroken van *De Rode Ridder* in de krant staan, en daarnaast werkt hij nog steeds mee aan de realistische Studio Vandersteen-reeksen *Safari* en *Karl May*. De avonturen van Johan verzint hij volledig zelf, en dat kost tijd. Hij zou het zichzelf moeilijk maken om elk nieuw verhaal op het vorige te laten aansluiten. Liever geeft hij voorrang aan een interessante locatie, die veel meer inspiratie voor een onderhoudend verhaal levert. De reis naar die nieuwe locatie zou Johan naar middeleeuwse normen misschien maanden kosten, maar in de krant is er maar een dag nodig om Johan van duistere Engelse wouden naar dorre woestijnen of nevelachtige Chinese pagodes te leiden.

Rondreizende toneelgezelschappen

In *Met Masker en Zwaard* belandt Johan bij een toneelgroep die rondtrekt met paard en kar en onderweg het volk vermaakt. Het middeleeuwse

De Duitse cyclus onderbreekt de verhalen rond Parcifal.

Herneming en voltooiing van de Parcifal-cyclus.

toneel vindt zijn oorsprong in de kerken. De misvieringen gingen door in het Latijn, maar de priesters zagen dat het gewone volk van de viering en de vertelde bijbelverhalen niks snapte. De kerstening van onze streken was sowieso een moeizaam proces. Oude heidense elementen, zoals het Joelfeest, koppelde de Kerk daarom aan de geboorte van Christus, omdat ze in dezelfde periode vielen. Het oude Keltische nieuwjaarsfeest Samhain, dat eind oktober gevierd werd en waarbij de materiële wereld samenviel met die van de goden en de doden, kreeg een nieuwe invulling als Allerheiligen en Allerzielen. Ongeletterde christenen gebruikten echter nog te veel oorspronkelijke heidense elementen in hun beleving van het christendom. De middeleeuwse theologen zagen die liever verdwijnen. Toneelvoorstellingen bleken een efficiënt middel te zijn om het volk van de juiste interpretatie van het geloof te doordringen. De belangrijkste bijbelse verhalen werden vooraan in de kerk uitgebeeld, zodat het gewone volk ze leerde kennen.

Aanvankelijk ging het voornamelijk over de geboorte en de dood van Jezus, maar later volgden ook heiligenlevens. De kerken bleken te klein voor de massa die op deze welkome spektakels afkwam. Er werd uitgeweken naar het plein voor de kerk. Er werden podia gebouwd en de eerste special effects werden ingevoerd, met engelen die via kabels en katrollen ten hemel rezen of duivels die met rooeffecten de dramatische moraal van het verhaal verduidelikten. Gaandeweg kregen de vrome stukken het gezelschap van meer wereldlijke opvoeringen. Er ontstonden professionele gezelschappen, die rond-

reisden van stad tot stad, met wagens die snel tot een podium konden omgetoverd worden.

In onze streken liggen de grote steden dicht bij elkaar, zodat de beroepsgezelschappen op veel plaatsen konden optreden en zo een economisch rendabele activiteit uitbouwen. Dankzij deze gunstige geografische omstandigheden bloeide het toneel. De oudste bewaarde wereldlijke toneelstukken stammen dan ook uit onze streken. De zogenaamde Abele Spelen (abel betekent edel, hoofs of bekwaam, vernuftig, kunstig) dateren van rond 1350 en zijn bewaard in het Hulthemse handschrift uit 1410. In Europa zijn er geen oudere neergeschreven toneelstukken terug te vinden. Ze behandelen een klassiek hoofs onderwerp, zoals een liefdesverhaal tussen een edelman en een al dan niet adellijke schone dame. Na de opvoering van zo'n abel spel volgde meestal nog een volkse klucht: een sotternie (zotternij) waarbij hetzelfde thema opnieuw gebracht werd, maar dit keer een stuk platter en explicieter.

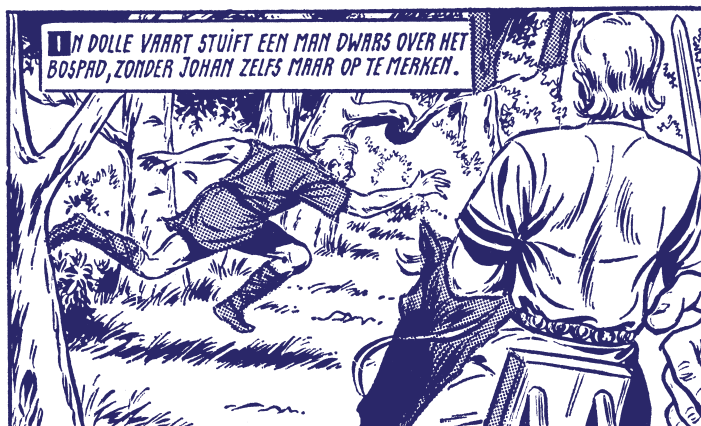
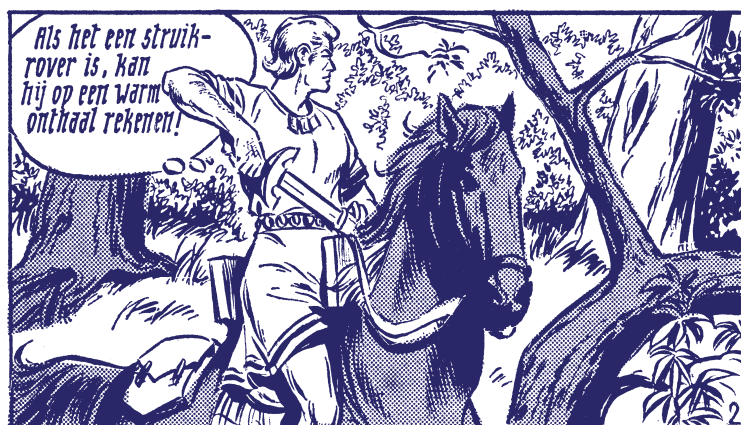
De Duivel, de Dood en Vadertje Tijd

Klassieke figuren in het toneel zijn de Dood en de Duivel. De Dood, een rol van Heinz in *Met Masker en Zwaard*, wordt niet uitgebeeld als het klassieke skelet met zwarte kapmantel. In dat geval zou Heinz, als toneelspeler, overigens een masker in de vorm van een schedel moeten dragen. In de plaats krijgen we een versie te zien die meer op Vadertje Tijd lijkt. Deze figuur ontstond wanneer de Griekse goden Chronos, de god van de tijd, en Kronos, de landbouwgod met de zeis, met elkaar vermengd raakten. Met de zeis werd de levensdraad doorgesneden, wat we ook

DEEL 49

MET MASKER EN ZWAARD

DEEL 50

DE TERUGKEER

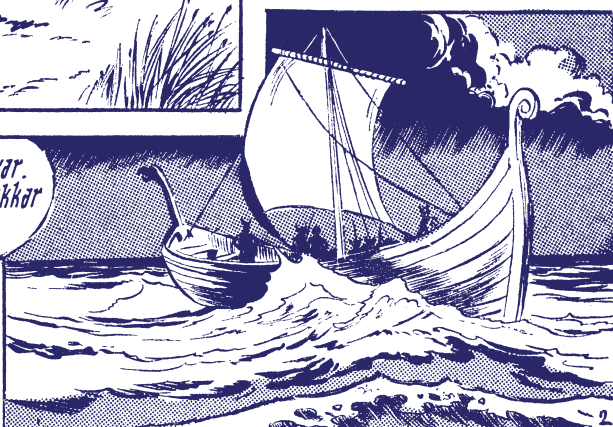

GEVOLG GEVEND AAN MERLIJNS
DRINGENDE OPROEP, REIST DE
RODE RIDDER TERUG NAAR ENGLAND...
HIJ IS VERGEZELD DOOR MALIVAR,
EEN VERTROUWENSMAN VAN HEER
KENDALL (1)

(1) ZIE ALBUM: "HET TESTAMENT"

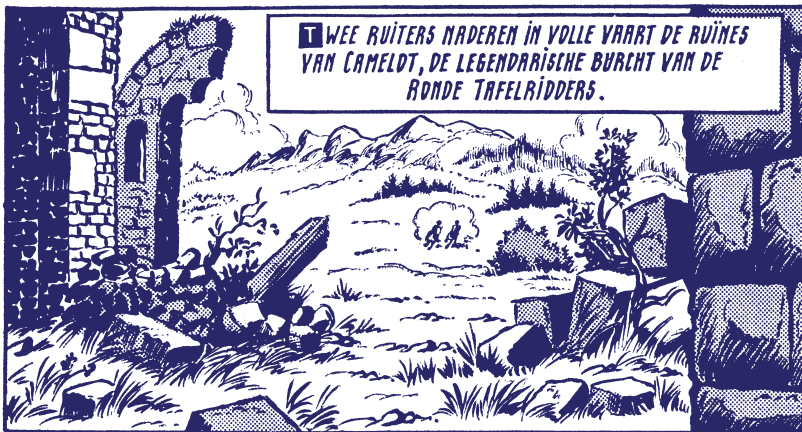
Kijk eens, Malivar.
Er kruist een drakkar
voor de kust!

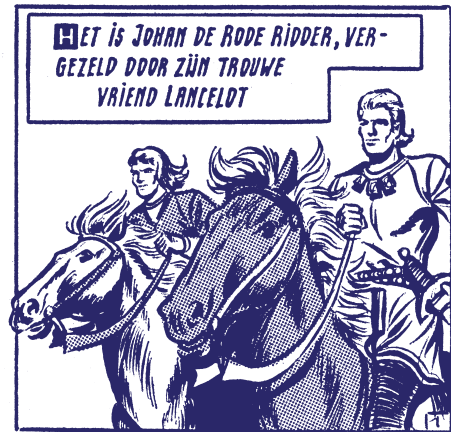
DEEL 51

EXCALIBUR

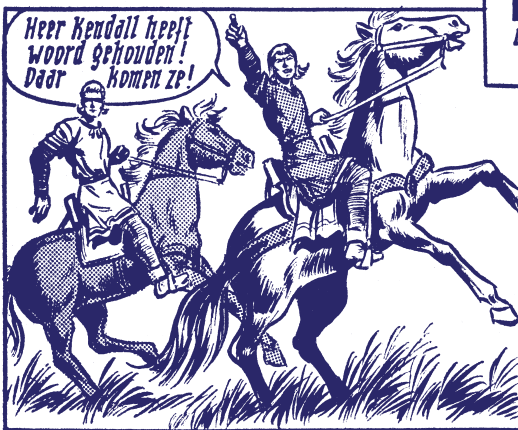

TWEE RUITERS NADEREN IN VOLLE VAART DE RUÏNES VAN CAMELOT, DE LEGENDARISCHE BURCHT VAN DE RONDE TAFELRIDERS.

DET IS JOHAN DE RODE RIDDER, VERGEZELD DOOR ZIJN TROUWE VRIEND LANCELOT

Heer Kendall heeft woord gehouden! Daar komen ze!

EEN LANGE SLEET HUIFKARREN EN LASTWAGENS, VOL BOUWMATERIALEN, BEGELEID DOOR TALRIJKE AMBACHTSLIEDEN, TREKT LANGZAAM OVER DE HEUVELKAM.

IN DE VOORSTE GELEDENEN BEVINDEN ZICH MERLIJN, PARCIVAL, HEER KENDALL EN ZIJN DOCHTER YOLANDE.

HET ONTGAAT DE WIJZE OUDE TOVENAAR NIET, DAT YOLANDE'S BLIKKEN VAAR NAAR PARCIVAL AFDWALEN.

Zijn dat de bouwplannen, Merlijn?

Ja, Johan! Camelot zal zijn vroegere luister overleven!

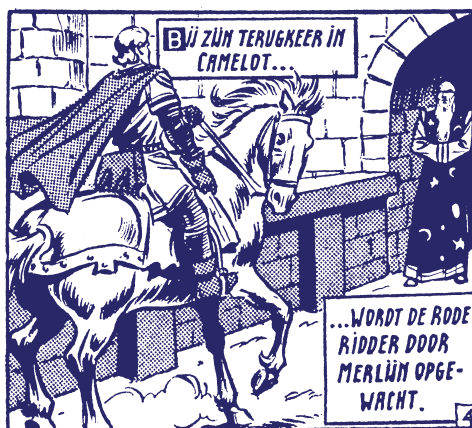
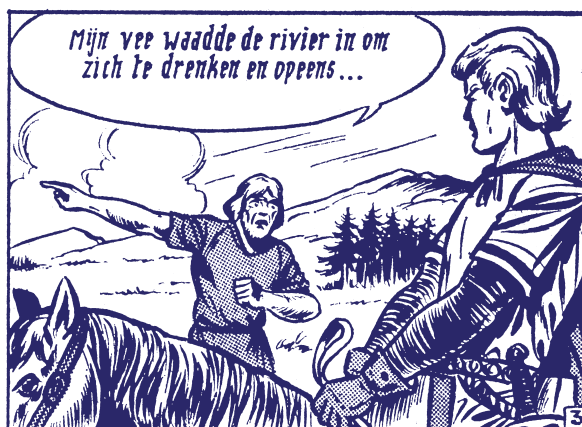

PLOTSELING WEERKLINT TUSSEN DE PUINHOPEN EN AFGEBADEKKE MUREN OPGEWONDEN GERDEP.

DEEL 52

DE WATERMOLEN

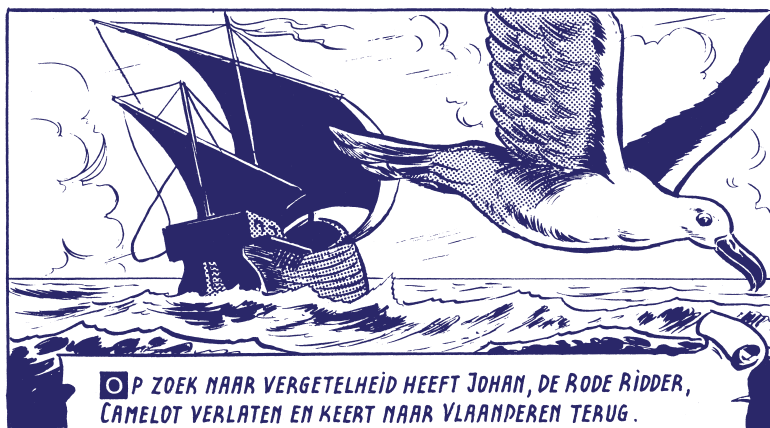

DEEL 53

DE SAMOERAI

OP ZOEK NAAR VERGETELHEID HEEFT JOHAN, DE RODE RIDDER, CAMELOT VERLATEN EN KEERT NAAR VLAANDEREN TERUG.

DE TRAGISCHE DOOD VAN ASTRA (1) HEEFT JOHAN DIEP GESCHOKT EN HAAR NAGEDACHTENIS IS EEN VOORTDURENDE KWELLING VOOR HEM.

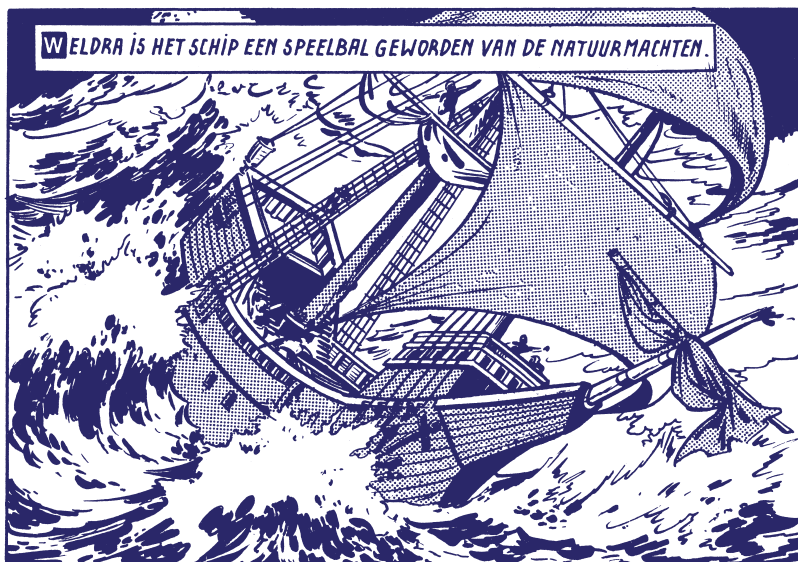
(1) ZIE ALBUM "DE WATERMOLEN."

IN ZICHZELF GEKEERD ZOEKT JOHAN GEEN KONTAKT MET DE OVERIGE PASSAGIERS.

TOT OP EEN AVOND DONKERE ONWEERSWOLKEN DE HORIZON VERDUISTEREN. MACHTIGE STORMWINDEN GESELEN DE SCHUIMENDE GOLVEN...

WELDRA IS HET SCHIP EEN SPEELBAL GEWORDEN VAN DE NATUURMACHTEN.

Redde wie zich redde kan! We gaan de diepte in!

BIJ HET LICHT VAN EEN HEVIGE BLIKSEMFLITS BEMERKT JOHAN EEN ANDER SCHIP, DAT MET GEDDOOFDE LICHTEN DE STORM TROTSEERT.

DEEL 54

DE KLUIZENAAR VAN RONCEVAL

